

پایتخت گردشگری جهان اسلام را زودتر از گردشگران خارجی ببینید

استان آذربایجان شرقی با جاذبه‌های گردشگری فراوان و در صدر آن‌ها عنوان «پایتخت گردشگری کشورهای اسلامی» می‌تواند بهاری متفاوت را برای مسافران نوروزی رقم بزند.

استان آذربایجان شرقی با جاذبه‌های گردشگری فراوان و در صدر آن‌ها عنوان «پایتخت گردشگری کشورهای اسلامی» می‌تواند بهاری متفاوت را برای مسافران نوروزی رقم بزند.

خبرگزاری مهر - بهنام عبداللهی: وقتی نیما یوشیج خطاب به پسر یک‌ساله‌اش نوشت: پسرم حالا که یک‌بهار، یک تابستان، یک پاییز و یک زمستان دیده‌ام، از این‌پس تمام پدیده‌های دنیا برایت تکراری خواهد شد، او شاید نمی‌دانست که می‌توان به هزاران شکل بهار را تجربه کرد و از قاب‌های مختلف زیباترین فصل طبیعت را به نظاره نشست.

شاید پاییز یا زمستان در دومین سال متوالی خود جذابیت و تازگی خود را از دست بدهند ولی می‌توان در هزاران ترکیب جدید بهاری شد. می‌توان هزاران بار بهاری شد، بی‌آنکه تکراری در کار باشد.

سفر و از آن دسته واژه‌هایی است که می‌توان با آن آغاز کرد. از آن دسته واژه‌های سبزی که یک مسیر طولانی دل‌پذیر را به ذهن انسان تداعی می‌کند. حال اگر این سفر که آغازگر تازگی‌هاست در فصلی سبز به نام بهار باشد که آن نیز پیام‌آور شروع دوباره طبیعت همگام با انسان است، فرصتی بی‌بدیل خواهد بود.

این مسافرت است که می‌تواند برای انسان از بهار معانی تازه‌تر و ناب‌تری ارائه دهد. می‌تواند بهار را ماندگارتر و یک سبزی بی‌نهایت را در خاطر انسان‌ها حک کند.

این‌بار که بهار می‌آید، اگر خواستید در چیدمان و جاده‌های تازه‌تری بهار را تجربه کنید یا بهار زندگی‌تان را از سر بگیرید، جایی از ایران که تاریخی بلند را در دستانش پرورانده، گرمی جنوب را در جلفا، سرسبزی شمال را در عمق جنگل ارسباران، صلابت دماوند را در سهندش و تاریخ را در وجب به وجب خاکش ماندگار ساخته است، چشم به راه و در انتظار شماست.

بازار سرپوشیده تبریز که مدت‌ها پیش به عنوان بزرگ‌ترین بازار مسقف دنیا، در سازمان یونسکو ثبت جهانی شده، پر است از آدم‌هایی که به اندازه مغازه‌هایشان جذاب هستند آذربایجان شرقی از آن دسته استان‌های ایران است که همواره به خاطر تاریخ عمیق، زیبایی و پاکیزگی، فرهنگ و هنر اصیل و مردمان مهمان‌نوازش در مجامع بین‌المللی مطرح بوده است و اگر بخواهیم متنی برای ثابت کردن زیبایی و دیدنی بودن این استان بنوسیم، قطعاً مهر و امضای مکان‌های بسیاری گواه صحبت‌های ما خواهند بود.

یکی از این جاذبه‌ها، بزرگ‌ترین بازار سرپوشیده جهان است که به نوعی دالان‌ها و کوچه‌های آن، شاه‌رگ‌های شهر تبریز تلقی می‌شود. بازاری که به اندازه تاریخ تجارت این سرزمین طولانی و بزرگ است و می‌توان گذر عصرها و قرن‌ها را در آن با وضوح دوربین‌های امروزی دید. بازار سرپوشیده تبریز که مدت‌ها پیش به عنوان بزرگ‌ترین بازار مسقف دنیا، در سازمان یونسکو ثبت جهانی شده، پر است از آدم‌هایی که بیش از مغازه‌هایشان جذاب هستند.

با اینکه هنوز مغازه‌ها، تیمچه‌ها و راسته‌های این بازار رنگ و بوی قدیم‌الایام را دارند ولی تنوعی که در نوع محصولات فروشی مغازه‌هاست، بسیار زیاد بوده و کسی که وارد آن شود، محال است دست خالی برگردد؛ چراکه سیر طولانی در بازار تاریخ تبریز، آدم را گرسنه و راهی یکی از غذاخوری‌های سنتی در آن می‌کند.

این بازار در گذشته‌های دور و به عبارتی از صده چهارم هجری به دلیل قرار گرفتن در مسیر جاده ابریشم، گذرگاه بسیاری از تجار خارجی و به عبارتی ورودی کشورهای همچون کشورهای اروپایی بوده که به گفته تاریخ‌دانان،

بزرگ‌ترین علت رونق این بازار همین است.

تبریز ۲۰۱۸ نقطه پایان نیست، بلکه تنها یک نقطه برای شروع است

همچنین رئیس سازمان توسعه گردشگری شهرداری تبریز در گفتگو با خبرنگار مهر درباره بازار تاریخی سرپوشیده این شهر می‌گوید: همه‌ساله ۵۰ میلیاردیال به مرمت و حفظ بازار سرپوشیده تبریز اختصاص می‌یابد که در بحث‌هایی همچون کف‌سازی و فاضلاب و مرمت به کار می‌رود. اما نبود برخی امکانات از قبیل غذاخوری یا مکان‌های استراحت دنج برای گردشگران به اندازه کافی، می‌تواند انگیزه‌ای باشد برای تلاش بیشتر در این باره.

خلیلی می‌افزاید: از طرفی هم ایجاد غذاخوری‌ها یا کافی‌شاپ‌و... در فضای بازار تاریخی تبریز، می‌تواند باعث ایجاد شغل برای بسیاری از جوانان این شهر باشد.

بازار سرپوشیده تبریز وقتی ثبت جهانی شده، یعنی متعلق به همه انسان‌هاست و نباید در ساعات و روزهایی اندک دایر باشد، بلکه باید در بیش‌تر اوقات مغازه‌ها آغوش خود را به روی گردشگرانی که از آن سوی دنیا برای دیدن آن می‌آیند، بگشاید. وی در ادامه با لحنی تاسف‌بار تأکید می‌کند: بازار سرپوشیده تبریز وقتی ثبت جهانی شده، یعنی متعلق به همه انسان‌هاست و نباید در ساعات و روزهایی اندک دایر باشد، بلکه باید در بیش‌تر اوقات مغازه‌ها آغوش خود را به روی گردشگرانی که از آن سوی دنیا برای دیدن آن می‌آیند، بگشاید.

خلیلی همچنین درباره تعامل شهروندان با شهرداری اعلام می‌کند: شهرداری نمی‌تواند بسیاری از امور شهری را در زمینه گردشگری به انجام برساند، مگر با همکاری و همکاری مردم. تعامل شهروندان با شهرداری بسیار برای ما ارزشمند است.

وی در پایان درباره تبریز ۲۰۱۸ اضافه می‌کند: تبریز ۲۰۱۸ نقطه پایان نیست، بلکه تنها یک نقطه برای شروع است برای معرفی شدن شهرمان در عرصه‌های جهانی و همچنین اقدامات بیش‌تر و جدی‌تر توسط مردم و مسئولان در زمینه گردشگری این شهر. بیش‌تر از گردشگران خارجی، از گردشگران داخلی انتظار داریم که در شناختن جاذبه‌های گردشگری و تاریخ تبریز به وسیله سفر به این شهر پیش‌قدم باشند.

اما بی‌انصافی است کسی به تاریخ تبریز بپردازد ولی وارد بحث شیرین موزه‌ها و بناهای آن نشود. موزه‌های تبریز که آن‌ها را می‌توان محکم‌ترین دلیل برای اثبات ۵۰ دوره پایتختی آنان به کار برد، تبریز را به مجموعه‌ای بی‌بدیل از موزه‌ها و بناهای مختلف تبدیل کرده است.

اگر گذرتان به تبریز افتاد و از تبریزی‌ها و جماعت آدرس یک موزه خوب را خواستید، مطمئن باشید آدرسی که دریافت می‌کنید شما را به جایی در مرکز شهر به نام موزه قاجار خواهد برد. این موزه که به نام خانه امیرنظام گروسی نیز شناخته می‌شود با ساخت و معماری کم‌نظیرش، یکی از بهترین عمارت‌های تاریخی ایران به شمار می‌آید که راوی یک دوره مهم از تاریخ ایران یعنی دوره قاجار است.

بی‌شک اگر کسی در کتاب‌ها یا فیلم‌ها درباره دوران قاجار مطالعه نداشته باشد، با یک گشت کوچک در این موزه، حتی به جزئیات زندگی آدم‌ها و اهالی دربارهای قاجاری پی خواهد برد. این موزه به تازگی با گسترش حیاط خود، به پارک موزه‌ها و بناهای بی‌نظیر تبدیل شده است که همه‌روزه میزبان تاریخ‌دوستان از سرتاسر ایران و جهان است.

در واقع موزه قاجار، یک مقدمه کوچک بود تا بتوانیم وارد این بحث بشویم که تبریز شهری است پر از موزه‌ها و بناهای تخصصی که هرکدام به دوره و یا به شاخه‌های این سرزمین می‌پردازند.

موزه مشروطه، موزه سنجش، موزه قرآن و کتابت، موزه محرم، موزه ادبی شهریار، موزه شهدا ۲۷ دی، موزه آرامنه و... همانطور که از نام‌ها پیداست هرکدام به تاریخ یک مقطع یا پدیده پرداخته‌اند که در مجموع می‌توانند تبریز را به راوی صادق تاریخ بدل می‌کنند. موزه مشروطه، موزه سنجش، موزه قرآن و کتابت، موزه محرم، موزه ادبی شهریار، موزه شهدا ۲۷ دی، موزه آرامنه و... همانطور که از نام‌ها پیداست هرکدام به تاریخ یک مقطع یا پدیده پرداخته‌اند که در مجموع می‌توانند تبریز را به راوی صادق تاریخ بدل

می‌کنند.

یکی از همین موزه‌ها؛ های تبریز که از اهمیت بیش‌تری برخوردار است، سایت؛ موزه عصر آهن است. البته اهمیت آن به دلیل زیبایی یا دلنشینی آن نیست، بلکه مدیون بودن تاریخ تبریز به پیدایش این موزه، آن را در صدر مهم‌ترین موزه‌ها؛ های تبریز بلکه ایران قرار داده است.

در دهه ۷۰ وقتی یکی از شرکت‌ها؛ های مهندسی مشغول اجرای یک؛ طرح در حوالی مسجد کبود تبریز بود، به گورهای برخورد که پس از بررسی باستان‌شناسان و کنکاش‌ها؛ و زحمات فراوان، تاریخ تبریز را به ۵۰۰۰ سال افزایش داد. عصر آهن دارای ۲۸ گور است که جسدهای آن یک فصل جدید از تاریخ تبریز را باز کرده‌اند.

مسجد کبود؛ فیروزه جهان اسلام

نام فیروزه جهان اسلام آمد؛ مسجد کبود تبریز. چنانچه از صفت زیبایش پیداست، این مسجد علاوه بر اینکه رابطه‌ای معنوی با اسلام دارد، از یک رابطه ظاهری نیز برخوردار است. کاشی‌ها؛ و گچ‌کاری‌ها؛ که به قوه معماری اسلامی یک مسجد بسیار زیبا را فراهم آورده، در طول تاریخ پرفراز و نشیب تبریز، لرزه‌های محکمی را به تن خود دیده‌است؛ است ولی از آنجایی که از استحکام مردان این سرزمین ارث برده، همچنان پابرجاست و به عنوان نماینده‌ای از تاریخ زیبای اسلامی در یکی از خیابان‌های قدیمی تبریز زندگی می‌کند.

یکی دیگر از مکان‌ها؛ های که همه می‌دانند زیر متن اثبات زیبایی تبریز را هزار بار امضا می‌کند، ائل‌گلی است. همان‌جایی که با نشات از آسمش همه مردم آن را می‌شناسند. حتی شاید اولین مقصد مسافران در تبریز همین ائل‌گلی است و از آنجایی که گل یا همان استخر وسط این باغ زیبا مدت‌هاست در کتب و فضاها مختلف به عنوان نماد تبریز شناخته می‌شود؛ شود شاید خوب نباشد که فقط آنجا را در توصیف تبریز به کار ببریم بلکه ائل‌گلی است که زیبایی و سبزی رگ‌های تبریز را تداعی می‌کند.

تبریز به همان اندازه که به خاطر زیبایی و قدمت‌اش شناخته می‌شود؛ شود، به عنوان مهد فرهنگ و هنر نیز نام‌برده می‌شود و برای اثبات این حرف کافی است کمی آن‌طرف‌تر از موزه قاجار به مقبره الشعرا برویم. مقبره‌ای که در خیابان سرخاب قرار گرفته. خیابانی که هزاران فرهیخته در آن سر به زمین گذاشته‌اند. ۴۰۰ شاعر در مکانی مثل مقبره‌الشعرا سر به شانه سردمدار شعر ترکی، شه‌ریار گذاشته و آرام گرفته‌اند. قدم زدن در مقبره‌الشعرا شاید بتواند همه را شاعر کند. شاعری که می‌تواند بی‌نهایت از عمق این دیار بسراید.

تبریز به اندازه بزرگی‌اش، جاهای دیدنی فراوانی دارد؛ جاهایی که نمی‌توان همه آن‌ها را در یک گزارش توصیف ولی شاید اگر به کوه عون ابن علی که به بام تبریز است برویم و داشته‌هایمان را از آنجا با دیدی کلی می‌توانیم ببینیم؛ اندازه بزرگی‌اش، جاهای دیدنی فراوانی دارد. جاهایی که نمی‌توان همه آن‌ها را با چشمان کوچک این گزارش دید.

شاید بهتر باشد تا به بام تبریز برویم و دگرباره داشته‌هایمان را با دیدی کلی ببینیم. کوه عون‌ابن‌علی؛ تبریز بلندترین جایی است که مردم می‌توانند دل‌تنگی جمع‌هایشان را از فراز آن به زمین بیندازند.

هرجا که برویم، حتی سر کوه، نمادی از اعتقاد و ایمان این سرزمین به چشم می‌خورد. وقتی در بلندترین قله کوه عون‌ابن‌علی، یادبود شهدای گمنام در کنار یک مسجد پیرصلا‌بت سایه خود را به تبریز غنی می‌اندازند، باید شاهد طلوع جوانمردانی همچون باکری‌ها در تبریز باشیم.

وقتی تک به تک جاذبه‌های گردشگری تبریز به امضا سند دیدنی بودن آن آمدند و با جان و دل صحبت‌هایمان را تصدیق کردند، ما نیز چنین سندهایی را با سرفرازی تمام در مجامع بین‌المللی رو کردیم و گزارشی این‌چنینی را در جمع کارشناسان گردشگری جهان ارائه کردیم که اکنون به عنوان پایتخت

گردشگری جهان اسلام در سال ۲۰۱۸ انتخاب شدیم و این شاید مشوق و ترین عنوانی باشد که مسئولان در قبال تیریز خود را مسئول و تر بدانند.

همه این مکان و های گردشگری که نام و برده شد، متعلق به تیریز بودند، و تیریز خود در استانی ساکن است که هر یک و از شهرستان و هایش به نسبت خود از تاریخ و تمدن و مکان و ها و جاذبه و های گردشگری زیبایی برخوردارند. حتی این استان با داشتن جاهایی مثل کندوان به عنوان یکی از جاذبه و های طبیعی دیدنی در جهان مطرح می و شود.

سفر به کندوان

پا به کندوان که می و گذاریم، خانه و های یک و شکل و یک و رنگی به چشم می و خورد که در دل کوه، مانند کندوهای عسل لانه و ای هستند برای زندگی انسان و های یک رنگ و غریب و دوست و مهربان. کندوان که در حوالی اسکو جای گرفته، نه و تنها دیدنی است، بلکه فهمیدنی نیز است. باید فهمید که اگر انسان بخواهد می و تواند حتی کوه و ها را برای خود پناهگاه قرار دهد و زندگی کند.

کمی آن و طرف و تر جلغا و منطقه آزاد ارس بر پیکره این استان جای خوش کرده است. جایی که کم و کم و تنها مسافرانی که به تیریز می و آیند به آنجا سر می و زنند، بلکه مسافرانی که این منطقه می و آیند موقع گذر، تیریز را نیز می و بینند. آسیاب و خرابه و کلیسای سنت استپانوس از جاذبه و های کهن این دیار است ولی کسی که به منطقه آزاد ارس سفر می و کند، هرگز بر بازارهای مدرن و پیشرفته و گردشگر طلب آن چشم نمی و بندد.

کلیبر، بهشت آذربایجان

استان ما همچنین یک و شمال کوچک در دل خود دارد: کلیبر. در مورد این شهرستان سبز و بهشتی آذربایجان شرقی کافی است به نظر دو گردشگر خارجی اکتفا کنیم.

یک گردشگر کانادایی کلیبر را اینگونه توصیف می و کند: «شهری دورافتاده و خواب آلود در میان کوه و های سر به فلک کشیده و ای که قله و هایشان در زیر مه و غلیظ از دیده پنهان شده اند... مکانی است عالی؛ به طراوت و سر سبزی انگلیس و ورای ذهنیت ما از طبیعت کویری و خشک ایران.»

همه این و ها که گفتیم، خود جزئی کوچک از ایران متحد ۳۱ استانی است. ایرانی که به هر استانش سفر کنیم، با چنین پدیده و ها و جاذبه و های گردشگری نابی مواجه می و شویم که می و توانند یک بهار متفاوت را برای و مان رقم بزنند.

البته نیما یوشیج در پایان نامه خود گفته بود همه و چیر تکراری می و شود جر محبت و مهربانی آدم و ها. اگر این اصل را مقصد خود قرار دهیم، قطعاً بیش و از پیش بهاری زیبا و متفاوت خواهیم داشت. حالمان باید خوب باشد تا از مسافرت که یک وازه تفصیلی است بهره ببریم تا حالمان خوب و تر و بهاری و تر شود.

یادتان باشد ما هم شهری شه‌ریار هستیم؛ کسانی که «سر مه چشم از غبار کفش میهمان می و کنند...»